سیاست‌های ارزی در آستانه تغییر؛

نقشِ دلار جهانگیری در تثبیت نرخ ارز؛ کت تن کیست؛ همتی یا فرزین؟

■ وزیر اقتصاد و امور دارایی معتقد است نتیجه کار بانک مرکزی در تثبیت نرخ اسمی ارز یعنی لطمه به صادرات، تراز تجاری و خلق پول است که در نهایت باعث تورم می شود و این دور باطل باید توسط بانک مرکزی شکسته شود.

اسحق ارزانی

گروه اقتصادی – عبدالناصر همتی بعد از سه سال با لحنی کنایه‌آمیز به بانک مرکزی بازگشت، تا این بار در مقام فرمانده اقتصادی دولت پزشکیان و به‌عنوان وزیر اقتصاد، از عملکرد و سیاست‌های ارزی و تورمی بانک مرکزی و دولت سیزدهم انتقاد کند.

وزیر اقتصاد در همایش بانکداری اسلامی که در ساختمان جدید بانک مرکزی برگزار شد با اشاره به تبعات سیاست تثبیت ارزی به صادرات و تجارت خارجی کشور اظهار داشت: امیدوارم به‌تدریج با جلوگیری از مداخلات دولت در اقتصاد از جمله نرخ ارز، جلوی رانت و ضربه به صادرات گرفته شود تا تراز تجاری مثبت و اقتصاد پیش‌بینی‌پذیر شود. همتی تأکید کرد: نتیجه کار بانک مرکزی در تثبیت نرخ اسمی ارز یعنی لطمه به صادرات، تراز تجاری، خلق پول و در نهایت باعث تورم خواهد شد و این دور باطل باید توسط بانک مرکزی شکسته شود. وزیر اقتصاد در صحبت‌های خود به موضوع تورم نیز اشاره داشت و گفت: مسئول کنترل تورم، بانک مرکزی است نه وزارت اقتصاد. صحبتی که به نظر می‌رسد به مذاق فرزین و مشاورانش در بانک مرکزی، خوش نیامده است. همتی پیش‌تر و در زمانی که مسئولیتی نداشت و در دانشگاه تهران مشغول تدریس بود نیز نسبت به سیاست‌های ارزی فرزین در بانک مرکزی تحت عنوان سیاست تثبیت ارزی با محوریت ارز ۲۸۵۰۰ تومانی انتقادات جدی داشت و معتقد بود این مسیر به افزایش تورم و خلق پول می‌انجامد و باید جلوی رانت ارزی گرفته شود.

از دلار جهانگیری چه خبر؟

به‌عنوان نمونه، عبدالناصر همتی اردیبهشت امسال در یادداشتی بیان داشت: با ادعای تثبیت اقتصادی نرخ ارز ترجیحی را در ۲۸۵۰۰ و نرخ نیما را در محدوده ۳۸ هزار تومان برای هر دلار ثابت نگه داشتند، غافل از اینکه، با تورم بیش از ۴۰ درصدی یا بر اساس تخمین از آمار بانک مرکزی با تورم ۵۰ درصدی و ادامه تحریم و تشدید انتظارات تورمی، نمی توان از این نرخ‌ها دفاع کرد. نتیجه چه شد؟ در ماه‌های پایانی سال و ابتدای سال ۱۴۰۳ کل عقب‌ماندگی نرخ ارز بازار ناشی از تزریق دلار با نرخ پایین‌تر، با جهش ۳۰ درصدی به ۶۵ هزار تومان رسید. این در حالی است که به نظر می رسد رانتی که وزیر اقتصاد از آن صحبت می کند در سال‌های گذشته با دلار ۴۲۰۰ تومانی یا همان دلار جهانگیری در فضای تجارت کشور بیش از گذشته نمایان شد و در ادامه نیز در دولت سیزدهم با دلار ۲۸۵۰۰ تومانی خودنمایی کرد. نرخی ثابت که فاصله‌اش با نرخ ارز در بازار آزاد روز به روز افزایش یافت و متقاضیان بیشتری برای رسیدن به ارز ترجیحی صف کشیدند. اما فرزین رئیس کل بانک مرکزی که از زمستان ۱۴۰۱ سکاندار ساختمان شیشه‌ای میرداماد است، همچنان بر ضرورت اجرای سیاست تثبیت ارزی تاکید دارد. رویکردی که منتقدان و موافقانی دارد. مخالفان سیاست تثبیت، از توزیع رانت ارزی و خلق پول و فشرده‌شدن نرخ ارز انتقاد دارند و معتقدند تداوم این رویکرد، به رهاشدن نرخ ارز می‌انجامد. در مقابل، موافقان سیاست تثبیت ارزی معتقدند در فضای تحریم و فشارهای ارزی، نمی توان به سراغ نظام عرضه و تقاضا در بازار ارز رفت و در نتیجه چاره‌ای جز اجرای این سیاست نیست تا بتوان نرخ تورم را کنترل کرد. با همه این مسائل، به نظر می‌رسد با توجه به صحبت‌های گذشته و امروز وزیر اقتصاد در ساختمان بانک مرکزی، احتمالاً در هفته‌های آتی، نظاره‌گر دوئل میان فرزین و همتی بر سر سیاست‌های خواهیم بود. به‌گونه‌ای که وزیر اقتصاد و مشاور عالی رئیس جمهوری، بر شکست دور باطل سیاست تثبیت نرخ ارز و دلار ۲۸۵۰۰ تأکید دارند و در سمت دیگر فرزین و مشاورانش بر تداوم اجرای سیاست تثبیت ارزی پافشاری می کنند. دوگانه‌ای که سرانجام با شکست دیگری همراه خواهد شد و رویکرد ارزی در دولت پزشکیان علنی و مشخص می‌شود.

> **با همه این مسائل، به نظر می‌رسد با توجه به صحبت‌های گذشته و امروز وزیر اقتصاد در ساختمان بانک مرکزی، احتمالاً در هفته‌های آتی، نظاره‌گر دوئل میان فرزین و همتی بر سر سیاست‌های خواهیم بود. به‌گونه‌ای که وزیر اقتصاد و مشاور عالی رئیس‌جمهوری، بر شکست دور باطل سیاست تثبیت نرخ ارز و دلار ۲۸۵۰۰ تأکید دارند و در سمت دیگر فرزین و مشاورانش بر تداوم اجرای سیاست تثبیت ارزی پافشاری می‌کنند. دوگانه‌ای که سرانجام با شکست دیگری همراه خواهد شد و رویکرد ارزی در دولت پزشکیان علنی و مشخص می‌شود.**

بهارستانی ها هم مقصر بودند...

اما گلایه وزیر اقتصاد دولت پزشکیان از تبعات سیاست تثبیت ارزی در شرایطی است که چند هفته قبل نیز خاندوزی وزیر اقتصاد دولت سیزدهم اعتراف کرده بود که سیاست حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ در سال ۱۴۰۱ تصمیم مجلس و اشتباه بود. سخنانی که با واکنش مجلس شورای اسلامی مواجه شد؛ به‌گونه‌ای که پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس اعلام کرد: موضوع حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی مورد تأیید دولت سیزدهم و مجلس بود؛ اما اختلاف‌نظر در شیوه اجرا بود. دولت سیزدهم در جریان لایحه بودجه ۱۴۰۱ اقدام به حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی کرده بود و هیچ پیش‌شرط و زیرساختی نیز برای آن در نظر نگرفته بود، ولی در بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۱ در مجلس، نمایندگان با حذف ارز ترجیحی به‌صورت اجباری و تکلیفی مخالفت کرده و حذف آن را «مشروط به اجرای کالابرگ الکترونیک» بر اساس قیمت‌های شهریور ۱۴۰۰ کردند؛ اما متأسفانه این قانون اجرا نشد. حال در دولت چهاردهم نیز به نظر می‌رسد در بستر تغییر ریل سیاست ارزی، چالش سیاست‌گذار بر سر ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومانی است. ارزی که حذف یا ماندنش تبعات خاص خود را به دنبال دارد و دولت باید تمام ابعاد آن را در نظر بگیرد. اگر همتی وزیر اقتصاد به دنبال تغییر سیاست تثبیت ارزی و احتمالا محدودیت بیشتر برای ارز ترجیحی است، بهتر است با درس گرفتن از تجربه دولت‌های روحانی و رئیسی، به دنبال راهکار حمایتی واقعی از سفره و معیشت مردم باشد. چراکه نمی‌توان به یکباره به سراغ تغییر سیاست‌های پولی و ارزی رفت و آسیبی که به قدرت خرید مردم وارد می‌کند را نادیده گرفت، از سوی دیگر باید به فکر بهبود تجارت خارجی و رونق صادرات بخش خصوصی بدون ایجاد رکود در فضای کسب و کار بود، مساله‌ای که مطالبه فعالان اقتصادی از دولت چهاردهم است؛ بنابراین باید دید در این مسیر چه برنامه و رویکردی در پیش گرفته خواهد شد.

ناترازی مال تو، وام میلیاردی مال من!

گروه اقتصادی – ناترازی بانک‌ها علت اصلی ماندن مردم در صف‌های طولانی وام‌های خرد و کوتاه ماندن دستشان از تسهیلاتی دور از صرفه عنوان می‌شود که به دلیل گرفتاری و در شرایط مضیقه به عنوان تنها گزینه باقی می‌مانند. در همین حال، وام‌های میلیاردی بانک‌ها به کارکنانشان صدای بسیاری را درآورده است. امروز یکی از متهمان ردیف اول مشکلات اقتصادی و سیاست‌های پولی کشور ناترازی بانک‌ها است. ترازنامه بیان‌گر وضعیت و موقعیت مالی هر بنگاه از جمله بانک‌ها در انتهای دوره مالی است و به زبان ساده وقتی دخل و خرج بانک‌ها با هم نمی‌خورد یعنی مبتلا به ناترازی شده‌اند. در همین ارتباط بود که هفته گذشته «عبدالناصر همتی» وزیر امور اقتصاد و دارایی در نشست با اعضای کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی، ناترازی بانک‌ها را یکی از شاخص‌ترین نتایج حکمرانی اقتصادی غلط عنوان و اظهار کرد: ناترازی بانک‌ها یکی از مهم‌ترین مشکلات اقتصادی کشور است. برخی بانک‌های خصوصی از ابتدا نادرست شکل گرفتند، برخی بعدا ناتراز شدند و برخی متوسط و خوب هستند و هیچ کدام عالی نیستند و باید شرایط را به سمتی برویم که شرایط همه بهتر شود. از عوامل موثر در ایجاد ناترازی‌های بانکی، وابستگی بانک‌ها به دولت و دست بردن‌های مزمن به منابع بانکی برای جبران کسری‌ها بوده است. باید توجه داشت که امروز بیش از ۸۸ درصد تامین مالی‌ها در اقتصاد از طریق بانک‌ها انجام می‌شود و سهم سرمایه‌گذاری خارجی و بورس در تامین مالی به ۱۲ درصد هم نمی‌رسد؛ بنابراین در این سیستم بخشی از ناترازی دولت به شبکه بانکی منتقل می‌شود و بخش مهمی از ناترازی بانک‌ها به دلیل عدم تسویه مطالبات بانک‌ها از سوی دولت است. گزارش‌های رسمی می‌گوید که خالص بدهی بخش دولتی به سیستم بانکی در شهریور سال گذشته ۸۶۱ هزار میلیارد تومان بوده که در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته‌اش، حدود ۳۶۵ هزار میلیارد تومان یعنی ۷۳ درصد افزایش یافته است. بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی هم سهمی در ایجاد ناترازی بانکی دارد به طوری که گزارش‌های رسمی می‌گویند خالص بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در یک سال منتهی به شهریور ماه ۱۴۰۲ با افزایش بیش از سه برابری به رقم ۵۲۱ هزار میلیارد تومان رسیده‌است. از دیگر عوامل موثر، پایین بودن کفایت سرمایه بانک‌ها است. طبق گفته رئیس کل بانک مرکزی به غیر از چهار بانک، سایر بانک‌ها باید نسبت به افزایش کفایت سرمایه اقدام کنند. اما از دیگر علت‌های مطرح شده برای ناترازی بانک‌ها، انواع تسهیلات تکلیفی و خرد و تسهیلات کلان به بخش فعالیت‌های اقتصادی و مولد کشور است. بانک‌ها مدعی‌اند که در شرایط تورم ۳۵ درصدی رسمی و همچنین محدودیت منابع بانکی، ارایه تسهیلات با سود ۲۳ درصدی نمی‌صرفد چه برسد به تسهیلات تکلیفی قرض‌الحسنه و در نهایت عرضه و توزیع این تسهیلات منجر به استقراض از بانک مرکزی و شدت ناترازی‌ها و رشد تورم می‌شود. از این رو بانک مرکزی در سه سال گذشته برای سبقت‌گیری از رشد نرخ تورم و ناترازی‌های بانکی، سیاست‌های انقباضی را با شدت بیشتری به اجرا رساند و یکی از نتایج مشهود اعمال این سیاست برای مردم، کاهش دسترسی به انواع تسهیلات و طولانی شدن صفوف دریافت وام بانکی به ویژه وام‌های قرض‌الحسنه بود. البته محدود کردن مهار تورم به سیاست‌های انقباضی و خلاصه کردن اجرای این سیاست در بخش تسهیلات ناهمخوان با دستور شهید «سیدابراهیم رئیسی» برای پرداخت وام خرد به مردم بود. اما به هر حال نتیجه اجرای سختگیرانه این سیاست، طولانی شدن صف وام تکلیفی ازدواج و وام فرزندآوری شد به طوری که امروز ۳۵۰ هزار نفر پشت درب شعب بانکی در صف انتظار برای دریافت وام ازدواج هستند. به موازات صفوف وام‌های تکلیفی ازدواج و فرزند آوری، تقاضاها برای ودیعه مسکن و وام‌های خرد مردمی به انباشته شده‌اند اما بانک‌ها با اجرای سیاست‌های انقباضی و برای جلوگیری از ریزش منابع بانکی با توجه به کاهش ورود سپرده‌های بانکی، فتیله پرداخت تسهیلات را پایین کشیده‌اند که این کاهش دسترسی مردم به وام نه تنها مشمول وام‌های خرد بلکه شامل اختصاص تسهیلات به بخش تولید و صنایع هم شد و نتیجه آن کاهش تولید و افزایش نرخ بیکاری در بنگاه‌های مولد بود. در همین بحبوحه انباشت تقاضا برای تسهیلات بانکی و توزیع قطره چکانی وام به دلیل جلوگیری از ناترازی‌ها، خبر آمد که بانک‌ها ۹۱ هزار میلیارد تومان وام بین کارکنان خود توزیع کرده‌اند که سقف پرداخت وام به هر یک کارمند در برخی از بانک‌ها به یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان هم رسیده‌است. این تبعیض، صدای مردم در صف مانده برای دریافت وام خرد و آنهایی که قید این صف طولانی را زده‌اند و عطای وام بانکی آن هم با سود اسمی ۲۳ درصد را به لقای آن بخشیدند، درآورد. هر چند به طور قطع دریافت تسهیلات یکی از حقوق کارکنان شبکه بانکی است و کسی منکر آن نمی‌شود اما کارمندان و کارکنان بانکی در شرایطی در همین ناترازی‌ها توانستند از وام یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومانی با سود کمتر از ۲۳ درصد بهره‌مند شوند که سقف وام بازنشستگان ۳۰ میلیون تومان است و سقف وام ودیعه برای مستاجران اگر بتوانند از هفت خان رستم عبور کنند و این وام را دریافت کنند ۲۰۰ میلیون تومان تعیین شده است. از شروطی که شبکه بانکی برای پرداخت وام به مردم با ارقام خرد مطرح می‌کنند سپرده‌گذاری مدت دار در آن بانک است که پس از چند ماه فرد متقاضی می‌تواند به اندازه بخشی از رقم سپرده خود وام بگیرد و این شرط سختگیرانه را هم در راستای جلوگیری از ناترازی‌ها عنوان می‌کنند چرا که همواره منابع بانکی برای پرداخت وام به مردم و تولید محدود است اما گویا پرداخت وام آسان ۹۱ هزار میلیارد تومانی با سود کمتر از ۲۳ درصد اثری در ترازنامه شبکه بانکی ندارد! حالا با بلند شدن صدای اعتراضات بابت این تبعیض آشکار، مجلس و شورای فقهی بانکی مرکزی به این موضوع ورود کرده‌اند و پیشنهاد شده که در هیات عالی بانک مرکزی یا همان شورای پول و اعتبار که در قانون جدید بانک مرکزی به ساختار هیات عالی تغییر کرده برای پرداخت تسهیلات به مدیران و کارکنان شبکه بانکی سقف تعیین شود و مقرره‌گذاری کنند تا پرداخت این تسهیلات از محل سپرده‌های مردمی نباشد بلکه از محل سرمایه‌گذاری بانک و سود فعالیت‌های اقتصادی بانک‌ها پرداخت شود.

رئیس انجمن صنفی گاوداران:

توان تولید داریم، اما واردات با ارز رانتی جذاب است!

گروه اقتصادی –رئیس انجمن صنفی گاوداران گفت: توان تولید شیر خشک مخصوص مصرف نوزاد و کودک را داریم و تولید هم می کنیم، اما متأسفانه واردات انجام می‌شود. نگاهی به روند قیمت شیر خشک از مرداد ۱۴۰۰ تا مرداد ۱۴۰۳ نشان می‌دهد طی این سه سال، قیمت یک قوطی شیر خشک ۴۵۰ گرمی بر اساس آمار رسمی مرکز آمار، از نرخ ۳۹ هزار و ۷۴۴ تومان به رقم ۱۱۵ هزار و ۶۰۴ تومان رسیده است که نشان از افزایش معنادار ۱۹۱ درصدی دارد. این در شرایطی است که طی این مدت، بانک مرکزی ده‌ها میلیون دلار ارز به نرخ ترجیحی برای واردات شیر خشک تخصیص داده است، اما باوجود هدف‌گذاری کنترل قیمت این محصول، عملاً با شیب صعودی قیمت شیر خشک، فشار مضاعفی به جیب سرپرستان خانواده‌های متقاضی شیر خشک آمده است. بر اساس آمار منتشرشده بانک مرکزی، در سال گذشته ۲ میلیارد و ۲۱۵ میلیون دلار به نرخ ۲۸۵۰۰ تومان برای واردات دارو و شیر خشک و همچنین یک میلیارد و ۵۳۶ میلیون دلار به نرخ ۲۸۵۰۰ تومان هم برای واردات تجهیزات و ملزومات پزشکی تأمین‌شده بود، این در حالی است که بانک مرکزی تأکید داشت از این میزان تخصیص و تأمین ارز، مبلغ یک میلیارد و ۲۱۰ میلیون دلار با نرخ یارانه‌ای ۴۲۰۰ تومان پرداخت شده است. بنابراین در بسته وارداتی دارو و شیر خشک، سهمی از دلار ۴۲۰۰ به شیر خشک نیز رسیده است، هرچند درصد و رقم آن شفاف نیست، اما نکته اساسی و مهم این است که باوجود چنین میزان حمایت ارزی برای واردات شیر خشک، بازهم شاهد رشد قیمت این محصول در سبد هزینه‌ای مردم هستیم، به‌گونه‌ای که طی یک سال اخیر، قیمت یک قوطی شیر خشک ۶۸ درصد رشد داشته است، اما نرخ ارز تخصیص‌یافته در این مدت، روی نرخ ۲۸۵۰۰ ثابت بوده است. حتی پاییز سال گذشته بانک مرکزی رسماً اعلام کرد تأمین ارز واردات شیر خشک و مواد اولیه آن با رشد ۷۷ درصدی، از مرز ۹۸ میلیون دلار گذشت. اما در بازار قیمت‌ها روند افزایشی بیش از نرخ تورم داشته است که نشان از ایرادات اساسی در فرآیند واردات و توزیع شیر خشک در بازار دارد. افزایش قیمت شیر خشک در سال‌های اخیر به یکی از دغدغه‌های اصلی خانواده‌های ایرانی به‌ویژه آنهایی که نوزاد یا کودک شیرخوار دارند، تبدیل شده است. این افزایش قیمت، علاوه بر ایجاد فشار اقتصادی بر خانواده‌ها، نگرانی‌هایی را در خصوص دسترسی به این محصول حیاتی برای تغذیه نوزادان ایجاد کرده است. سؤال مهم این است که با توجه به حجم بالای تولید شیر خام در کشور، آیا در زمینه تولید محصول شیر خشک به‌خصوص برای مصرف نوزاد، شرایط و زیرساخت‌ها فراهم است یا خیر؟ وی در پاسخ به این سؤال ، با اشاره به رکورد تولید ۱۱ میلیون و ۷۰۰ هزار تن شیر خام در سال گذشته اظهار داشت: در داخل کشور علاوه بر تولید شیر خشک برای مصرف صنایع غذایی، شیر خشک نوزادهم تولید می‌شود و حتی صادرکننده شیر خشک هستیم و می توانیم نیاز بازار را تأمین کنیم. مقدسی در پاسخ به این سؤال که چرا با وجود تولید شیر خشک نوزاد در داخل، بازهم واردات این محصول با ارز ۲۸۵۰۰ در دستور کار است گفت: این سؤال را باید از آقایان دولتی پرسید که چرا شیر خشک وارد می کنند؟ در حالی که توان تولید شیر خشک مخصوص مصرف نوزاد و کودک را داریم و تولید هم می کنیم. معتقدم نیاز به واردات این محصول نداریم و می‌توان با تولید داخل نیاز بازار شیر خشک را تأمین کرد، اما متأسفانه واردات انجام می‌شود. همان‌طور که در ابتدای گزارش اشاره شد، قیمت شیر خشک در یک سال اخیر به گواه آمار رسمی، ۶۸ درصد و طی سه سال اخیر نیز ۱۹۱ درصد افزایش داشته است. نمونه این روند صعودی قیمت محصول وارداتی با ارز ترجیحی در خصوص گوشت نیز صادق است؛ بنابراین باید از تصمیم گیران سیاست ارز ترجیحی باهدف ثبات قیمت محصولات پرسید که چرا با وجود خروج صدها میلیون دلار ارز از کشور، بازهم قیمت محصولاتی نظیر شیر خشک و گوشت از نرخ تورم هم پیشی گرفته‌اند؟

یک میلیارد و ۴۶۳ میلیون دلار ارز دارو کجا خرج شد؟

گروه اقتصادی –براساس آمار، تولید داروها و فرآورده‌های دارویی نسبت به سال گذشته کاهش قابل توجهی داشته که این ارقام خبر از وقوع بحرانی جدی می دهد چرا که تا پیش از این مردم با کمیابی و گرانی بسیاری از داروها را دست به گریبان بودند و این کاهش تولید می تواند زنجیره تامین و تولید دارو در کشور را برهم زند. براساس آمار بانک مرکزی، تولید مواد و محصولات شیمیایی ۲/۱ درصد نسبت به دوره مشابه سال قبل و تولید داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی ۵/۷ درصد نسبت به دوره مشابه سال قبل کاهش داشته است این درحالی است که برای واردات مواد اولیه دارویی و تجهیزات پزشکی امسال ۱ میلیارد و ۴۶۳ میلیون دلار ارز تأمین شده است. محمد علی باقری، کارشناس حوزه سلامت و دارو در خصوص کاهش تولید دارو گفت: بخش بزرگی از مشکلات صنعت دارو به تحریم ها بر می گردد چراکه مواد شیمیایی موجود در داروها کارکرد متفاوتی داشته و برخی از آنها در صنایع نظامی هم مورد استفاده قرار می گیرند به همین دلیل اتحادیه اروپا یا کشورهایی که ما با آنها در ارتباط هستیم نسبت به واردات این مواد اولیه سنگ اندازی می کنند. وی افزود: در تولید مواد اولیه بسیاری از فرآورده های دارویی پارافین نقش پررنگی دارد برای مثال تبدیل کردن پارافین صنعتی به دارویی هم هزینه‌های سرسام آور دارد و هم نیاز به تجهیزات مدرن دارد که به دلیل وجود تحریم ها واردات این تجهیزات غیرممکن است.

ارزهای دارویی که سراز جای دیگر درآوردند!

این کارشناس حوزه دارو قوانین دست و پاگیر و عدم نظارت سازمان های نظارتی را مشکل دیگر صنعت دارو خواند و بیان کرد: قوانین سختگیرانه سازمان های مرتبط مانند وزارت بهداشت و وزارت صنعت و همچنین نبود نظارت و رفتار سلیقه ای مسئولان موجب شده تا نظارت ها از استانی به استان دیگر متفاوت بوده یا در استان های مختلف توجیه اقتصادی نداشته باشد که همین امر باعث می شود صنعتگر ثبات لازم برای رعایت دستورالعمل دارو و فرآورده هایش را نداشته باشد. از سوی دیگر بارها شنیده شده که واردکنندگان ارز دارویی را گرفته اما ارزها سر از جای دیگر درآوردند. باقری به وجود مافیا دراین صنعت اشاره کرد و ادامه داد: متاسفانه مافیای قدرت درهمه جای صنعت دارو ریشه دوانده و اکثر دست اندرکارانی که اتفاقا صدور مجوزها تحت اختیارشان است در واردات دارو هم نقش دارند و اجازه تولید برخی از داروها را در داخل کشور را نمی دهند.

سازمان غذا و دارو پاسخگو باشید

این کارشناس حوزه دارو عملکرد سازمان غذا و دارو را به عنوان نهاد نظارتی ضعیف دانست و تصریح کرد: سازمان غذا و دارو به عنوان نهاد نظارتی که از روند تولید، توزیع و عرضه دارو اطلاع کامل دارند و آمار مربوط به تعداد واردکنندگان دارو و میزان ارز مصرفی آنها، اسامی داروهایی که باید وارد شود و شبکه توزیع و پخش آن را زیر ذره بین دارد، باید پاسخگو بسیاری از مسائل از جمله اینکه چرا تولید دارو نسبت به سال گذشته کاهش چشمگیری داشته و افراد در پیدا کردن دارو معضلاتی دارند، باشند.

طرح حذف چک‌های رمزدار کلید خورد

گروه اقتصادی – مقدمات ممنوعیت صدور چک رمزدار به صورت تدریجی و گام‌به گام در شبکه بانکی اجرایی می‌شود. بانک بانک مرکزی در راستای التزام‌بخشی به شرایط صدور و استفاده از چک‌های تضمین شده با هدف جلوگیری از استفاده‌های نامتعارف از چک‌های مزبور، احراز هویت دقیق اشخاص ذینفع و پیشگیری از پولشویی (بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۸۱۷۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۱ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشوئی) از سال ۱۳۹۷ و همچنین تمهیدات اجرایی تکمیلی صورت گرفته براساس ابلاغیه شماره ۲۰۹۶۲ مورخ ۱۴۰۰/۲/۲۸ ریاست جمهور در رابطه با اصلاح و الحاق موادی به قانون «اصلاح قانون صدور چک» (بخشنامه شماره ۰۰/۷۷۴۱۹ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۷ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشوئی) شامل تخصیص شناسه صیادی به چک تضمین شده و ایجاد شفافیت حداکثری در زمینه صدور و گردش چک تضمین شده از طریق سامانه صیاد (پیچک) (بخشنامه شماره ۰۰/۲۷/۸۹۴۴ مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۴ اداره نظام‌های پرداخت) طرح حذف چک رمزدار در شبکه بانکی را در دستور کار قرار داده است. بانک مرکزی با نظر داشت مزایای چک تضمین شده نسبت به چک رمزدار متعاقب اجرای قانون پیش گفت، مشابهت کارکردی با چک رمزدار که می تواند ابزار جایگزین آن باشد، ضرورت شفاف‌سازی و ایجاد امکان نظارت متمرکز بر نحوه و حجم تبادل چک‌های اشخاص و همچنین کاهش هزینه‌های عملیاتی بانک‌ها با برچیدن روال سنتی پذیرش و پردازش چک رمزدار مترصد اعلام ممنوعیت صدور چک رمزدار در شبکه بانکی می‌باشد. از این رو لازم است مقدمات اجرا شدن ممنوعیت صدور چک رمزدار به صورت تدریجی و گام‌به گام در شبکه بانکی فراهم گردد. گام‌های اجرایی مدنظر بانک مرکزی برای اجرایی شدن این طرح به شرح زیر است:

۱ –آگاهی رسانی، فرهنگ‌سازی و تشویق عموم به دریافت چک تضمین‌شده:

چک تضمین شده براساس موازین قانونی صدرالاشاره مجهز به شناسه صیادی ۱۶ رقمی شده و وفق بخشنامه شماره ۰۰/۲۷/۸۹۴۴ مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۴ اداره نظام‌های پرداخت از طریق سامانه صیاد (پیچک) ثبت صدور می‌گردد. صدور چک تضمین شده خارج از ضوابط قانون «اصلاح قانون صدور چک» ممنوع و تبادل بین بانکی چک‌های تضمین شده فاقد شناسه صیادی از تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۷ وفق بخشنامه شماره ۰۱/۳۲۴۸۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۱۱ در سامانه چکاوک ممنوع گردیده است؛ لذا باتوجه به این که کلیه چک‌های تضمین شده جاری مجهز به شناسه صیادی و از طریق سامانه صیاد (پیچک) ثبت صدور می‌گردند، قابل استعلام می‌باشند و ذی‌نفع آن می‌تواند در زمان دریافت با استفاده از شناسه ۱۶ رقمی و مراجعه به کلیه مبادی استعلامی چک اعم از درگاه‌های نوین بانکی (اینترنت بانک و همراه بانک)، برنامک‌های موبایلی و سرشماره ۴۰۴۰۷۰۱۷۰۱ (به صورت پیامکی) از صحت چک صادره به نفع خود مطلع گردد. برقراری امکان استعلام چک تضمین شده مزیت درخور توجه‌ای نسبت به چک رمزدار ایجاد می‌نماید، در حالی که چک رمزدار قابل استعلام نبوده و ذی‌نفع صرفاً با مراجعه به بانک صادرکننده می‌تواند از صحت چک اطمینان حاصل کند. افزون بر این، چک‌های تضمین‌شده بر خلاف چک‌های رمزدار محدویت‌های جغرافیایی در محل صدور و نقد شوندگی را نداشته و در سراسر کشور قابل صدور و مبادله می‌باشد. از سوی دیگر کارکرد چک تضمین شده مشابه چک رمزدار می‌باشد و چک تضمین شده در وجه شخص و حساب معین و به صورت غیرقابل انتقال صادر می‌گردد؛ لذا اشخاص می‌توانند در مراودات تجاری خود چک تضمین شده را جایگزین چک رمزدار کنند؛ لذا با نظر داشت موارد فوق لازم است در زمان مراجعه مشتری و ارائه درخواست صدور چک رمزدار، متصدیان شعب مشتری را به صدور چک تضمین شده با تشریح مزایای مذکور هدایت نمایند. ضمن آن که مقتضی است در راستای اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی اقدامات موثری نظیر تهیه برنامه‌های آموزشی، بروشور، اطلاع‌رسانی در تارنماهای بانکی و... صورت پذیرد.

۲– یکسان‌سازی رویه پرداخت چک تضمین شده با رویه پرداخت چک رمزدار:

در حال حاضر شبکه بانکی متعاقب دریافت چک رمزدار از ذی‌نفع نسبت به بررسی چک و پرداخت وجه آن متعاقب حصول اطمینان از صحت چک اقدام نموده و پرداخت وجه به ذی‌نفع را پیش از انجام عملیات تسویه بین بانکی وجوه چک‌های رمزدار انجام می‌دهند. باتوجه به این که چک‌های تضمین شده مشابه چک رمزدار فاقد وضعیت برگشتی می‌باشند، بانک‌ها می‌توانند رویه مزبور را درخصوص چک تضمین شده نیز اجرایی کنند. بدیهی است به دلیل ثبت صدور چک تضمین شده در سامانه صیاد (پیچک)، صحت چک تضمین شده صادره از طریق سامانه برای بانک قابل تشخیص می‌باشد، و می‌توان در راستای مشتری مداری و یکسان‌سازی رویه‌های پرداخت نسبت به پرداخت وجه چک تضمین شده در زمان مراجعه ذینفع اقدام نمود. باتوجه به این که واریز وجوه به ذی‌نفع وجه افتراق چک تضمین‌شده و رمزدار می‌باشد، اجرای این گام در جانشینی کامل چک تضمین شده بسیار حائز اهمیت است.

۳– ابلاغ ممنوعیت صدور چک رمزدار از سوی بانک مرکزی و عدم امکان تبادل چک رمزدار در سامانه چکاوک:

چنانچه مقدمات اجرایی ممنوعیت صدور چک از طریق گام‌های ۱ و ۲ از سوی شبکه بانکی فراهم گردد، ممنوعیت ابلاغ صدور چک رمزدار و عدم تبادل بین بانکی در سامانه چکاوک تسهیل شده و چالش‌های اجرای این مهم تقلیل خواهد یافت. بدیهی است با بررسی و رصد اقدامات اجرایی از سوی بانک‌ها، این بانک زمان‌بندی گام نهایی را برنامه‌ریزی نموده و جهت اجرای یکنواخت در شبکه بانکی ابلاغ خواهد کرد. بر این اساس بانک‌ها موظفند درخصوص گام‌های اجرایی ۱ و ۲ تمهیدات لازم را انجام دهند و همچنین به منظور کاهش ملاحظات اجرایی، شبکه بانکی بایستی در صدور چک‌های رمزدار به تاریخ روز تا زمان حذف کامل آن اهتمام لازم را داشته باشند، تا بستر مناسب اجرای طرح فراهم گردد.